

Talepapir til besvarelse af samrådsspørgsmål C og D – den 29. november 2012

Det talte ord gælder.

Samrådsspørgsmål C

”Ministeren bedes forklare, hvad hun vil gøre for at forhindre kommunerne i at skære i hjemmehjælpen til de ældre, med den begrundelse, at kommunen skal spare. Der henvises til dommen fra Østre Landsret af 24. oktober 2012, hvor Køge Kommune har fået medhold i at nedsætte serviceniveauet med den konsekvens, at to ældre medborgere har fået forringet hjælpen uden, at der kan henvises til, at de pågældendes funktionsevne er blevet bedre.”

Samrådsspørgsmål D

”Ministeren bedes oplyse, hvad hun vil gøre for at rette op på det forhold, at der i perioden 2008-2011 er sket en nedskæring på næsten 25 pct. af timerne til praktisk hjælp og en nedskæring på timerne til personlig pleje på knap 9 pct. samtidig med, at antallet af ældre over 65 år er steget med 10 pct., jf. artikel fra Altinget.dk ”Kommunernes spareiver rammer for alvor de ældre”, den 24. maj 2012”.

[Indledning]

Spørgsmålene relaterer sig delvist til dommen fra Østre Landsret den 24. oktober 2012, hvor Køge

Kommune fik medhold i sagen om reducere af hjemmehjælp til to ældre borgere på baggrund af serviceniveauet i kommunen og en konkret, individuel vurdering.

Efter spørgsmålene er blevet stillet den 25. oktober, har ÆldreSagen imidlertid valgt at anke Østre Landsrets afgørelse. Da sagen derfor nu vil blive prøvet ved Højesteret, vil jeg afvente rettens endelige vurdering, og dermed ikke forholde mig til den konkrete sag her i dag.

Jeg vil i det følgende besvare spørgsmål C og D samlet.

[Omdrejningspunktet er den konkrete, individuelle vurdering]

Jeg vil starte med at slå fast, at når det gælder hjælpen til vores ældre, er det helt afgørende, at den enkelte får den hjælp, han eller hun har behov for.

Sådan som jeg har tilkendegivet i mine besvarelser af S 298 og S 299 den 1. november 2012, vil jeg igen understrege vigtigheden af det grundlæggende princip i serviceloven om, at alle borgere har ret til en konkret og individuel vurdering af deres behov for

hjælp. Det betyder selvfølgelig, at den visiterede hjælp skal matche den enkeltes behov.

Kommunen kan ikke undlade at iværksætte hjælp, som borgerne efter en konkret og individuel vurdering har behov for, med henvisning til økonomiske hensyn.

Det er dog ikke ulovligt for en kommune at sænke det generelle, vejledende serviceniveau med en begrundelse om, at kommunen skal spare. Så længe kommunens serviceniveau stadig holder sig indenfor lovgivningens rammer og der i forhold til borgerne træffes konkret, individuel afgørelse.

Men, hvis kommunen ændrer kvalitetsstandarderne, og dermed ændrer niveauet for, hvad kommunens ældre borgere kan forvente af hjælp, så kræver det en ny afgørelse og vurdering i *hvert eneste* tilfælde. Kommunen kan ikke bare nedsætte hjælpen til alle borgere over en kam og på den måde se stort på borgerens retssikkerhed.

Kommunens generelle, vejledende serviceniveauer kan anvendes som en del af beslutningsgrundlaget for de konkrete og individuelle afgørelser, som eksempelvis at reducere en borgers hjemmehjælp, men hverken generelle serviceniveauer eller økonomiske

hensyn kan sætte den individuelle vurdering ud af kraft.

[Ændring i hjælp, men ikke i borgerens behov]

Jeg kan dog godt forstå, hvis en borger undrer sig over, at den hjælp, de har fået tildelt af kommunen, ændrer sig, når deres funktionsnedsættelse stadig er den samme som før. Især når det går den vej, at man modtager mindre hjælp end tidligere. For hvordan kan man som borger være berettiget til mindre hjælp, når ens tilstand hverken er forværret eller forbedret?

Kommunen har mulighed for at tilpasse hjælpen til borgeren løbende og genoverveje, om der er mere effektive måder at løse samme opgave på. Eller om hjælpen virkelig matcher de behov, borgeren har.

Så selvom en borger i første omgang har fået tildelt en hjælp af et bestemt omfang med udgangspunkt i en varig funktionsnedsættelse, har borgeren ikke et ubetinget krav på i al fremtid at modtage den samme hjælp – hverken i omfang eller udformning.

For heldigvis finder vi hele tiden mere effektive måder at løse opgaver og udfordringer på. Vi opfinder robotstøvsugere, vi efteruddanner vores personale, og vi

sætter ind med rehabiliterende indsatser, så nogle borgere bliver i stand til at klare større dele af hverdagen selv, end både kommunen og borgeren selv havde forventet ville være muligt.

Jeg understreger blot, at det helt overordnet set er muligt for kommunerne at ændre måden og omfanget at give hjælpen på, selvom borgerens behov i udgangspunktet ikke har ændret sig. Men kun hvis afgørelsen om ændringerne i hjælpen er konkret begrundet i hvert eneste tilfælde.

[Tænke nyt – demografisk udvikling]

Og jeg er stor tilhænger af, at vi gør brug af nye og mere effektive metoder, hvis det betyder, at vi kan bruge de ressourcer, vi har, på en mere rigtig måde. Og på de borgere i samfundet, som virkelig trænger.

Det er ingen hemmelighed, at vi står foran en demografisk og en økonomisk udfordring. Og derfor *er der* behov for at tænke nyt i forhold til fremtidens pleje. Det skal vi turde.

I sommers nedsatte jeg en hjemmehjælpskommission, som netop skal diskutere de kommende udfordringer på ældreområdet, så vi sikrer, at der også

fremover er den tilstrækkelige hjælp til de ældre, som ikke kan klare sig selv.

Og udfordringer er der nok af. Men det får mig altså ikke til at kaste håndklædet i ringen og opgive en god og værdig ældrepleje. Ja, vi bliver markant flere ældre i fremtiden. Og det er en udfordring. Men udfordringer giver os en anledning til at tænke nyt og finde på nye måder at gøre tingene på. For når vi tænker på fremtidens ældrepleje skal vi have flere ting for øje.

For det første står vi over for et ganske andet "ældre-billede", end det vi kender fra tidligere. Og vi skal huske, at dét at være gammel ikke er det samme som at være svag og have brug for hjælp - heldigvis. De kommende generationer af ældre har haft bedre og sundere levevilkår end tidligere generationer, og mange lever et aktivt liv uden at skele til, at de i samfundets optik er røget i "ældre-kategorien". Derfor skal vi indrette vores ældrepolitik, så den er tilpasset den nye virkelighed.

[Velfærdsteknologi]

Det andet, vi skal holde os for øje, er velfærdsteknologi og de potentialer, den rummer. Her taler vi både økonomiske besparelser og mere effektive opgave-

løsninger. Men vigtigst af alt, taler vi fleksibilitet og selvbestemmelse i den enkelte borgers hverdag.

Tænk på de mennesker, der gennem et helt liv har spist selv, men som nu skal makes. Med spiserobotten kan de igen spise selv!

Og tag nu bare de meget omdiskuterede robotstøvsugere, der i medierne har fået skyld for alverdens onder. Måske er de i nogen tilfælde kun en lille del af den praktiske hjælp, og i mange tilfælde vil der stadig være brug for, at kommunen hjælper med en lang række andre ting - og støvsuger dér, hvor robotten ikke kan. Men den har stadig et arbejdskraftsbesparende potentiale, som giver luft til at prioritere hjælpen og ressourcerne anderledes.

Overordnet set kan velfærdsteknologien give os helt nye muligheder for at sætte borgeren i centrum. For at give borgeren mere frihed. Og flere muligheder. Derfor skal vi have mere fokus på borgernes behov og på, hvordan vi udvikler brugbare løsninger, som konkret aflaster i hverdagen.

Her kan der også være tale om en rehabiliterende indsats, der måske kan give de ældre mulighed for at

klare flere opgaver uden hjælp fra kommunen. Og give dem følelsen af igen at have indflydelse over eget liv.

[Afslutning]

Vi står i en økonomisk situation, hvor der er behov for at tænke nyt. Og det gør kommunerne allerede.

Kommunerne skal foretage en fornuftig prioritering af midlerne, og samtidig skal de tilbyde en ældrepleje af høj kvalitet. Og hele tiden sikre, at alle borgere får den hjælp, der matcher deres behov.

Her er den konkrete og individuelle vurdering nu engang den, der skaber den bedste sikkerhed for borgeren og for, at den enkelte får den rigtige hjælp.

Når det så er sagt, så lad os også lige minde hinanden om, at der hver dag er medarbejdere i den kommunale hjemmepleje, som går på arbejde og leverer et stort og flot stykke arbejde. Brugertilfredshedsundersøgelser viser også, at de ældre faktisk kvitterer for indsatsen ved at være generelt godt tilfredse med den service, de modtager.